



**Coimisiún na Scrúduithe Stáit  
State Examinations Commission**

**LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2012**

**LITHUANIAN**

**HIGHER LEVEL**

**Wednesday, 20 June  
Morning, 9:30 - 12:30**

Perskaitykite tekstą ir atsakykite į visus 1, 2, 3 dalyse pateiktus klausimus aiškia ir taisyklinga lietuvių kalba.

Maksimalus taškų skaičius - 100

## Vaidotas Daunys Šeštoji diena

- I
1. Kol vaikštinėjai kaimo mokyklos koridoriais, apniūksta dangus už langų. Tvyksteli žaibas, lapija sutvuliuoja. Įkvėpi ir galvoji, iš kur tie kvapai. Tuščias koridorius, klasės užvertos. Laiptai išpuošti berželių šakom, apytamsėj salikėj keli vaikai šnibždasi lietui lyjant. Kiti kabina popieriaus lakštą ant sienos, o lape – keli eilėraščio žodžiai, atsisveikinimui.
  2. Šią akimirką suvoki, kad – štai dabar – egzistuoja du nuostabūs dalykai, tarsi vienas kitam prieštaraujantys. Pirmasis: romūs kaimo mokyklos kvapai ir veidai; sveikas juokas, tikri balsai; tikra pirmutinė tavo klasė ir tikras paskutinis skambutis; tikra žemė, laukai, medžiai; Lietuvoje dabar tiek daug netikrumos, kad, visai netyčia užklydęs į kaimo mokyklą, staiga suvoki, kuo gyvenimas vis dėlto laikosi; jis išsilaiko ant šitų pavienių salelių, romių ir gyvų, Lietuvos užkampiuose išsimėčiusių. Kaimo vaikas, – kokie sultingi tau dabar atrodo šitie du žodžiai išdžiūvusioje ir tarsi bevaisėje Lietuvos panoramoje.
  3. Bet šią akimirką išvysti ir kitą nuostabų dalyką. Seniai bematai tiek žaibų, tiek griaudžiančių debesų, tiek liūtis. Liūtis tarsi be proto. Aplankę Labučius mudu su bičiuliu patraukėme namo. Vos išsukę iš Labučių į Panevėžio plentą, sustojome įjungę avarines šviesas, nes kelio beveik nematyti. „Žinai, – man sako bičiulis, – vieną kartą, kai aš dar vaikas buvau ir vasarodavau kaime pas senelius, aš ir kaimynas seniokas, mes smarkiai bėgome nuo žaibų. Mums bedirbant lauke kaip perkūnas iš giedro dangaus mus užklupo smarki liūtis. Visi puolė bėgti ir slėptis kas kur sugalvojo. Aš bėgau namo. Man iš paskos kiek įmanydamas skubėjo seniokas. Vos įlėkėme trobon, dar labiau apniuko, ir žaibas trenkė visai šalia. Seniokas basas atsirėmė prie lango pažiūrėti, ar dar atbėga kažkas. Tuo metu žaibas trenkė dar kartą, o rozetėje, kuri buvo šalia, pasirodė dūmelis. Seniokas kaip stovėjo, taip ir krito vietoje. Ir be jokių gyvybės ženklų liko tysoti. Po kelių minučių sunkiai supapėjo: „Trink kojas...“ Aš pažiūrėjau – ir iš tiesų – kojos buvo likusios visos baltut baltutėlės... Po to gyvenime tas seniokas buvo tarsi naujai gimęs – tiek daug jis turėjo energijos, tiek buvo pakrautas žaibo iškrovos. Sveikut sveikutėlis kaip niekad anksčiau...“ - papasakojo bičiulis.
  4. Pakalbėjome. Nutilome. Beklausydami liūtis užsnūdome. Po to vėl pajudėję svarstėme, vargu ar visoj Lietuvoj pila šitas lietus, gal tiktai čia...
- II
5. Dabar kiekvienas svarsto, kas galėtų išgelbėti Lietuvą ar bent jai pagelbėti. Kiekvienas turi savo pasiūlymų. Man pačiam šią vakaro valandą atrodo, jog Lietuvą gali išgelbėti du dalykai: gyva kaimo mokykla, tikra ir sultinga; ir žaibas, kuris visus parblokštų, o paskui suteiktų gyvosios jėgos prisikelti.
  6. Retai pasitaiko tokie dalykai – laiminga mokykla ir laimingas žaibas.

- III** 7. Nuvorišas. Prancūziškas žodis (nouveau riche), reiškiantis naująjį turtuolį. Mums tai reiškia naujų laikų turtuolį, netikėtai iškilusį arba turtingai nugrimzdusį (pogrindin).
8. Šis naujai iškeptas turtuolis bet kada gali išmesti porą žalių šimtinių, pamodamas prostitutei, arba pakloti porą tūkstančių žalių už madingą daikčiuką, arba nuobodžiai nežinoti, kur padėti porą šimtų tūkstančių, tačiau jis šykštės išleisti, kelis litus knygai, kurią bent pirksdamas paremtų. Šykštumas ir išlaidumas yra paradoksalus naujųjų turtuolių bruožas.
9. Nemanau, kad Lietuva dabar stokoja kultūrinių reginių ar renginių. Jų yra gausu, ir ne visai teisinga sakyti, kad naujoji buržuazija (ar kaip čia ją pavadinus) nemėgsta kultūros. Problema yra kita. Vyrauja toks gausus masinės kultūros antplūdis ir toks neskoningas pataikavimas šiam vidutiniam (švelniai kalbant) masiniam skoniui, kad susirūpinti kultūros ekologija yra labai aktualus reikalas.
10. Naujųjų laikų snobizmas susijęs su požiūriu į pinigus, kūną, sensaciją, seksą. Tai yra susiję su norinčiųjų praturtėti požiūriu į praturtėjusius kaimynus. Snobas liguistai reaguoja, kai madingas reiškinys jį aplenkia. Snobas liguistai bijo savo senėjimo, todėl yra amžinai besivejantis ir tuščiagarbis.
11. Snobizmas yra amžinas reiškinys, bet naujai praturtėjusiųjų snobizmas yra dar amžinesnis. Liūtis ir žaibas jį ir gali persmelkti. Bet tai būtų tikrai laimingas atvejis.

1995 m. birželio 3 d.

## I DALIS

**(30 /100)**

### Remdamiesi tekstu atsakykite į pateiktus klausimus:

- Paaiškinkite šių žodžių reikšmę:
  - liūtis **(1 taškas)**
  - troba **(1 taškas)**
  - šykštus **(1 taškas)**
  - paradoksalus **(1 taškas)**
  - Paaiškinkite posakį „kaip perkūnas iš giedro dangaus“ **(1 taškas)**
- Kokie kaimo mokyklos bruožai autoriui padeda suvokti „kuo gyvenimas vis dėlto laikosi“? **(5 taškai)**
- Ką autorius nori pasakyti posakiu „išdžiūvusioje ir tarsi bevaisėje Lietuvos panoramoje“? **(5 taškai)**
- Kodėl, jūsų nuomone, autorius nori papasakoti senioko istoriją šiame tekste? **(5 taškai)**
- Kokie naujųjų laikų turtuolių bruožai minimi tekste? Kokia autoriaus nuomonė apie naujųjų laikų turtuolius? Kokias problemas jie kelia visuomenei? **(5 taškai)**
- Kodėl autorius mano, kad Lietuvą gali išgelbėti gyva kaimo mokykla ir žaibas? Atsakymus argumentuokite. **(5 taškai)**

## **II DALIS**

**(30/100)**

**Pakomentuokite šią ištrauką. Savo teiginius argumentuokite (ne mažiau kaip 100 žodžių).**

„Retai pasitaiko tokie dalykai – laiminga mokykla ir laimingas žaibas“.

## **III DALIS**

**(40/100)**

**Esė**

**Pasirinkite vieną iš pasiūlytų temų ir parašykite esė (apytiksliai 300 žodžių).**

1. Gamta – atgimstančios galios šaltinis
2. Mūsų modernioje visuomenėje viskas orientuota į čia ir dabar